

ETH DIARI

Numerò 18
Dijaus 28 de gèr 1999

HUELHETON

DIARI

D'ARAN

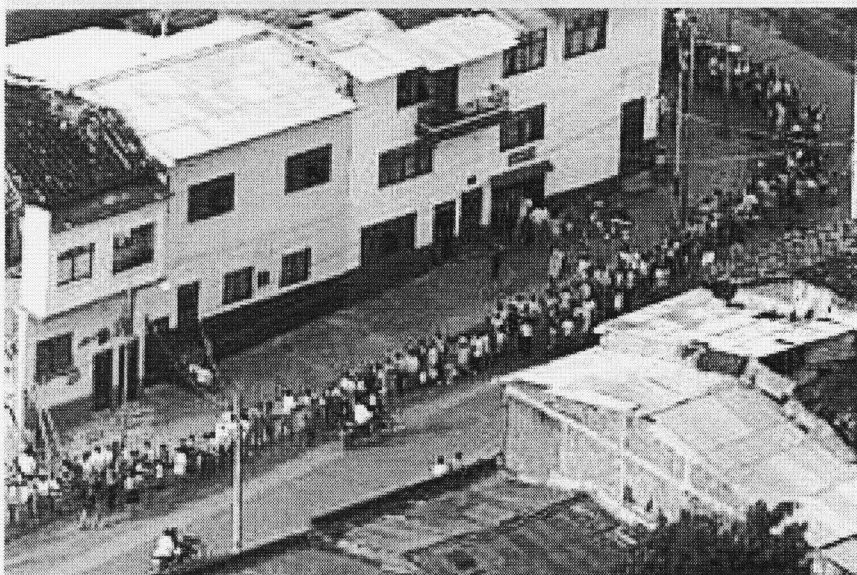
Prètz: 50 pessetes

ETH TERRATRÈM DE COLÒMBIA

**Era magnitud dera tragedia non
pare de créisher**

Podem veir com a quedat un barri residencial d'Armènia, a 110 quilomètres de Bogotà (Colòmbia), ua des zònes mès afectades dempús eth terratrem.

Ena imatge podem veir ua grana coa de gent que trauèsse es carrèrs d'Armènia entà arremassar aigua.

ESPERANCES DE TROBAR SUBERVIUENTS

Adespriet d'açò, es pompièrs, secorristes dera Creu Ròia e era Defensa Cíviu continhauen treballant amb era esperança de trobar mès suberviuents, tot e que temen qu'eth nombre de victimas aumenti amb eth pas des ores. Es organismes de secors arrenheren rescatar ager amb vida aumens 15 personas dejós es edificis enroïnats deth centre dera vila, a on mès de 200 immòbles auràn d'èster esbaussats, per que un comitè de geològs e tecnic recomanèc er esbaussament des bastisses,

segontes informèc er alcalde, Álvaro Patiño, que manèc era evacuacion tota deth centre istoric d'Armènia. Era quantitat de cadavres rescatadi a despassat es estimacions e es autoritats an agut de demanar as ciutats vesies uns auti 1.000 còfres. "Non i a taüts e es 'deudos' vòlen emportà-se es còssi des sòns familhars en bosses de plastic", senhalèc Carlos Fernando Bigot, director deth Còs Tecnic d'Investigacion dera Fiscalia (CTI) entar oèst de Colòmbia.

ETH terrible terratrèm de deluns poderie auer provocat era mòrt de 2.000 personas.

Enquiath moment s'an recuperat centenats de cadavres en departament de Quindío, eth mès afectat.

Era grandor d'aguest desastre naturau -un des peïjors ena istòria de Colòmbia- a portat eth president, Andrés Pastrana, a declarar zòna catastòfica eth parçan cafetèr castigat peth tremoladís de 6 grads ena escala de Richter.

Es ajudes internacionaus comencen a arribar. Es trabalhs de destarcumatge que continhen. Es equips de rescat nacionaus, apuats per delegacions enviades per d'auti païsi, cèrquen entre es tarçums possibles suberviuents.

Era màger part des qu'an escapat dera violència dera natura ac an perdut lèu tot. Totes es sues apertiences son en aguesti moments es tendes de campanha e racions de consèrves obtingudes dera solidaritat internacionau.

Ciutats com Armènia o Pereira an estat convertides en terrenes gèrms.

Çò de peïjor ja ei passat, mès ara es afectadi auràn de lutar contra eth risque d'epidemies.

Tanben auràn de mantier era calma pr'amor qu'er Institut Sismologic Colombian a assolidat qu'es tremors continharàn pendent, aumens, dues setmanes mès, tot e que seràn de baisha intensitat.

Es abitants d'Armènia cèrquen es sòns mòrts dempús de passar era net jos ua ploja torrenciau

TOT E QU'ES SERVICIS DE RESCAT TRABALHEN TAMB DIFICULTATS, ETH NOMBRE DE CADAVERES QUE SEGUÍS EN AUMENT

Dempús d'ua auta net sense electricitat, jos ua borrassada, es abitants dera ciutat colombiana d'Armènia, botjada deluns per un violent terratrèm, continhauen ena recèrca des sòns familhars e d'un refugi, en tot qu'es servicis de secors hègen, tamb fòrça trebucs, es trabalhs de rescat.

Eth nombre de mòrts continhe aumentant e eth palai d'espòrts dera Universitat de Quindío -era província a on apertien Armènia- s'a convertit en un depaus improvisat de cadavres, a on milèrs de personas s'agen de trobar es còssi des sòns familhars.

Es victimas deth desastre aueren de suportar era inclemència dera ploja jos improvisades tendes de plastic o deuant es sues cases destruides, enes que non gòsen entrar.

Era net siguec acompañada pes trons e un leugèr tremoladís, replica deth terratrèm de deluns que, segontes eth bilanç oficiau, deishèc 628 mòrts e 2.783 herits enes departaments de Quindío (centre-oèst), eth caplòc deth quau ei Armènia, e eth vesin de Risaralda.

Secorristes, militars, policies e volentaris començèren a prumèra ora d'aué era tresau jornada de recuelhuda des granasses montanhes de tarçums, que non a pogut auançar ath ritme desirat pr'amor dera ploja e era manca de maquinaria adequada.

EXPÈRTI EN DESTARCUMATGE

Auè començaràn a arribar en Colòmbia expèrts en retirada de tarçums e trabalhs de rescat des Estats Units, França, Alemanha, Mexic, Japon, Russia e eth Reine Unit, entre mès d'ua vintea de païsi qu'an expressat era sua solidaritat.

En Armènia, com en d'auti pòbles deth parçan cafetèr colombian, a començat a escassejar era aigua e es aliments, e continhen es deficiències en subministrament d'energia electrica e eth servici telefonic.

Era vrespada de dimars, era màger part des trabalhs de rescat de victimas se suspeneren, en tot qu'era persutanta ploja convertie en hanga es deterioradi carrèrs d'aguesta ciutat.

UN NAU TERRATRÈM DE 5,4 GRADS RICHTER AFÈCTE ETH NÒRD-ÈST DE COLÒMBIA

Un terratrèm de 5,4 grads ena escala de Richter a afectat aué ua vasta zòna deth nòrd-èst de Colòmbia, ena termièra amb Veneçuela e non se coneish, enquiath moment, se i a agut victimas o damnatges materiaus.

ETH DIARI amplie es sòns productes editoriaus e a de besonh incorporar mès personau.

CERCAM periodistes free-lance; ilustradors; correctors de catalan, castelhan e galhèc; administratius; comerciaus i repartidors.

Trucatz entà entrevista, pes tardes ath telefon 973 64 17 72

Estúdiés o trabalhes?

PROGRAMA T x F
ARAN '99

Un totau de 1.500 joeni de 16 a 24 ans que siguen en atur se poderàn beneficiar deth programa Trebalham entara Formacion (Tx F), possat pera Generalitat, per miei deth quau poderàn hèr un cors de formacion professionau qu'includís un contracte laborau de sies mesi remunerat e tamb dret a subsidi de desaucupacion.

Es joeni que s'inscriuen en aquest programa poderàn escuèlher un des sies còrsi que s'aufrissen: hustèr, jardinèr, lampista, obrèr dera construccion, pintor e sarralhèr. Cada cors, que se harà de hereuèr enquia deseme, se despartirà en cinc mesi de formacion teorica e sies més de contractacion laborau en quauque centre d'educacion public.

Eth programa T x F a estat creat amassa pes Conselheries de Trabalh e Ensenhament, e se i an despenut 1.500 milions de pessetes, tamb çò que s'amie un milió de pessetes entara formacion professionau de cada joen. Segontes es responsables d'andues conselheries, aquesta inversion revertís doblament en benefici public, pr'amor que d'un costat se forme a joeni qu'an més dificultats entà trobar un lòc de trabalh e, d'un aute, aguesti trabalharàn entà centres publics.

Es conselhèrs de Trabalh e Ensenhament, Ignasi Farreres e Josep Xavier Hernández, respectiuament, an explicat qu'eth programa a un doble objectiu: era formacion professionau e

UNS 1.500 JOENI DE CATALONHA EN ATUR PODERÀN BENEFICIÀ-SE D'UN PROGRAMA QU'AUFRÍS FORMACION E CONTRACTE LABORAU

ERA ADAPTACION DETH PROGRAMA ENA VAL D'ARAN DEPENERÀ, BASICAMENT, QU'ES NÒSTI CENTRES D'ENSENHAMENT SE I AUFRISSEN

era insercion en mercat laborau de joeni arturadi. Tanben an senhalat qu'an escuelhut es sies còrsi dejà nomentadi, perque son oficis plan demanadi més pòc atractius entàs joeni. En aguest sentit, se balharà fòrça detalhs sus aguesti mestiers entà cambiar era percepcion que d'eri se n'a e explicar que son "trabalhs dignes, ben pagadi e que se tròben de manèra rapida".

50 IES DE TOT CATALONHA

Es còrsi se balharàn en 50 Instituts d'Ensenhament Segondari (IES) de tot Catalonha trigadi segontes tres criteris: d'un biais et d'idoneïtat, ei a díder, qu'age cèrtes condicions entà dar ua formacion professionau; eth de voluntarietat, que siguen es pròpris centres es que s'aufrissen entà impartir es còrsi; e eth de despartiment territorial per tot Catalonha entà que poguen èster seguits per joeni d'a on siguen.

Es còrsi seràn impartits per un professorat mixte. Era formacion teorica la haràn es professors der ensenhament reglat e, ena practica, un viatge contractadi, seràn guidats per professionals de cadun des sectors en que se base eth programa. Ath delà, cada grop d'alumnes serà format per un maxim de 15 joeni.

En Catalonha i a registradi 29.000 joeni de 16 enquia 24 ans en atur, per çò que se se despasse era demanda des 15.000 places aufertades, aguestes se poderien ampliar enquia 2.000 més, e en darrèr cas s'establirien un criteri de seleccion.

NAU PACTE FISCAU ENTÀ DESTINAR MÈS SÒS T A D AGUESTI PROGRAMES

Josep Xavier Hernández a assolit qu'eth programa Tx F s'encastre ena politica educatiua que pòrte eth sòn departament, qu'a uns objectius concrets. Un d'eri ei crear professionals entath benestar social e, ua auta plan més concreta, qu'ei demanar que se dongue més sòs a Ensenhament entà amiar entà deuant aguest tipe de programes. Açò darrèr, segon Hernández, s'encastre en tipe de pacte fiscau qu'a prepausat era Generalitat ath Govern centrau. Entà amiar a bona fin eth programa, era Conselheria d'Ensenhament met es mieis e era experiéncia d'iniciatives pariones, com es escòles talhèr, en tot qu'era Conselheria de Trabalh e eth Hons Social Europeu s'encuedaràn, a mieges, deth finançament. ■

AGENDA

PIRENA siesau etapa. Etapa Montgarri-Bonabé-Plan de Beret

Mercat en Vielha tot eth maitin.

10 ores Excursion damb raquetes de nhèu tàs lacs de Bacivèr. Informacion Genís Roca, telefon 629 208220.

10 / 14 ores Corsa deth cors d'esquí dera setmana. Stadiums de Baqueira e de Beret Slalom per categories.

13.30 ores Iniciacion ath carving damb era mèrca Salomon. Material des botigues Sports Cuyllàs e Monitor de Vaquèira.

23 ores Hèsta Rociera en Tiffany's, Vaquèira.

ETH FÒRUM DE DAVOS ANALISARÀ A COMPDAR D'AUÉ ERA CRISI ECONOMICA MONDIAU, ETH NEISHEMENT DER EURO E ES EFÈCTES DERA GLOBALISACION

CAPS D'ESTAT E LIDÈRS EMPRESARIAUS DE TOT ETH MON RECOMANARÀN "CORRECCIONS SOCIAUS"

Es crisis economiques mondias, qu'an afectat Asia e Brasil, era neishença der euro e es besonhoses "correccions sociaus" que cau hèr de resultes dera globalisacion, seràn ampliament debatudes en Fòrum de Davos que comence eth pròplèu dijaus e se perlongarà enquia 3 de hereuèr.

Entara sua 29au edicion, eth Fòrum Economic Mondiau de Davos (ciutat plaçada en plens Aups soïssi) amassarà un milenat de grani lidèrs mondias e expèrts de totes es categories, uns 40 caps d'Estat e ath torn de 250 ministres, entà debàter es principaus preocupacions economiques deth moment jos eth lèma generau de "Globalitat responsabla: eth contròtle der impacte dera mondialisacion".

Eth 'vilatge globau', segontes un des tèrmes preferidi de Davos, a de hèr tèsta dempús dera crisi asiatica de 1998 a un nau trebuc de conseqüéncias imprevisibles: Brasil. Era crisi brasilenha a coïncidit tanplan tamb eth neishement d'un des grans pòles futurs d'estabilitat monetària: er euro.

Mès qu'ath delà des explicacions e conseqüéncias dera crisi, eth president-

fondaire deth Fòrum, er economista soís Klaus Schwab, desire qu'es sòns prestigiosi convidadi persuten ena dimension umana dera mondialisacion, qu'ara es expèrts s'apressen a enautir.

ERA ECONOMIA ATH SERVICI DERA UMANITAT

"Auem ua oportunitat unica en Davos entà demostrar ath mon que dediquèrem era nòsta energia e es nòsti recorsi entà crear ua economia mondiau que servisque es interessis dera umanitat", a assolit Schwab en presentar es grans tèmes de Davos 99.

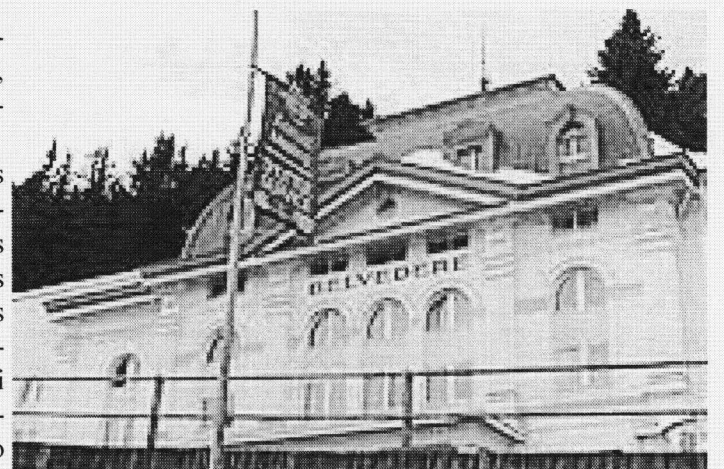
Eth vicepresident des Estats Units, Al Gore, eth president alemand, Roman Herzog, atau com era prumèra hemna presidenta dera istòria soïssa, Ruth Dreifuss, inauguraràn es debats ath costat deth lidèr sud-african Nelson Mandela, qu'a volgut vier entà díder adiu as "sòns amics".

Eth secretari generau dera ONU, Kofi Annan, eth nau cancellièr alemand, Gerhard Schröder, eth president egipci, Hosni Mubarak, eth lidèr palestin, Iàsser Arafat, e eth prumèr ministre d'ua Russia

en plen 'naufrazi' economic, Evgueni Primakov, tanben seràn part deth selècte grop de convidadi.

Aguesti lidèrs mondias compartiràn taules e debats pendent sies dies tamb d'auti responsables des principaus empreses mondias, com eth president de Sony, Nobuyuki Idei, eth de Daimler-Chrysler, Robert Eaton, o Paolo Fresco, eth nau president de Fiat.

Scott McNealy (president de Sun Microsystems), Bill Gates (Microsoft), Douglas Ivester (Coca Cola), Mark Moody-Stuart (Royal Dutch/Shell) o Taizo Nishimuro (Toshiba) compareisheràn, pera sua part, enes amassades soïsses entà promocionar çò que consideren es grans beneficis dera globalisacion.

"Auem de besonh era globalisacion, pr'amor qu'era globalisacion vò díder era oportunitat de compartir en ua escala globau eth capitau, era tecnologia e eth coneishement, e entà assegurar que poderam assumir un mon qu'ara fin d'aguest sègle aurà quate viatges més abitants. ■

Edite ETH DIARI
Familia Colomines
Centre d'estudis VIVÈNCIA ARANESA
Aula Euròpa des Pirinèus (Val d'Aran)
Carrèr Doctor Manel Vidal
locau num 5
(Darrèr edifici) Ath cant der Espitau)
25530 Vielha-Val d'Aran
Telefon: 973641772
Fax: 973640871
E-mail: vivenciaaranesa@ctv.es

Editor e director: Joan-Ramon Colomines-Companys.
e-mail: jrcc@apdo.com

Informatica e dossenhi: Marc Colomines i Nadal.

Equip de correctors: Pilar Barés e Xavier Gutierrez.

Impression: Xerox's Document Center 220 ST d'ETH DIARI a Vielha

Tirada: 1000 exemplars.